

سال ۱۳۹۳ دهمین سال از دوره بیست‌ساله سند چشم‌انداز و چهارمین سال از اجرای قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه کشور بود. لایحه بودجه سال مذکور با توجه به سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام و قانون برنامه پنجم توسعه کشور تهیه و تدوین شد.

۱۱-۱- کلیات اجرای بودجه

در قانون بودجه سال ۱۳۹۳، قیمت هر بشکه نفت خام صادراتی ۱۰۰ دلار در نظر گرفته شد. قیمت مذکور در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ به ترتیب ۸۵ و ۹۵ دلار بود. طبق بند (ب) تبصره ۲ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳، وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف شد کلیه دریافت‌های حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی اعم از صادرات سال جاری و سال‌های قبل را (پس از کسر بازپرداخت قراردادهای بیع متقابل به عنوان علی‌الحساب پرداخت‌های موضوع این تبصره و تسویه بندهای متناظر سال‌های قبل)، از طریق حساب‌های مورد نظر بانک مرکزی به حساب‌های مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

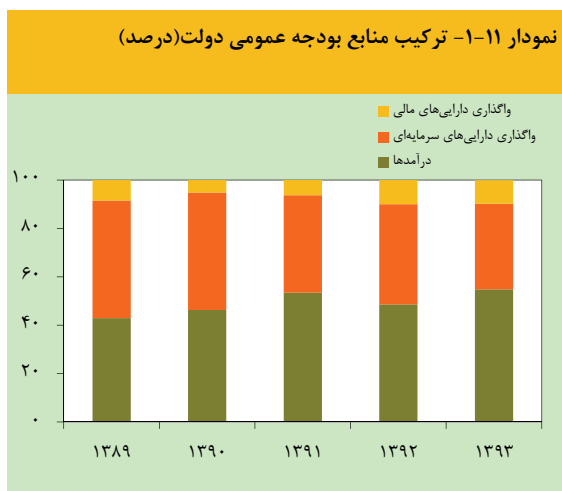
بانک مرکزی نیز مکلف شد سهم وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط را به حساب‌های آن شرکت مورد تایید خزانه‌داری کل کشور در داخل و مورد تایید آن بانک در خارج از کشور برای پرداخت به پیمانکاران و سازندگان

و عرضه‌کنندگان مواد و تجهیزات مربوط به طرف قرارداد و هزینه‌های جاری ارزی شرکت، واریز و برای قراردادهای تسهیلات مالی خارجی توثیق کند. طبق قانون بودجه سال ۱۳۹۳، بانک مرکزی مکلف است از وجوه حاصله هر ماهه به طور متناسب، ۱۴/۵ درصد سهم وزارت نفت از طریق شرکت تابعه ذی‌ربط (با احتساب بازپرداخت‌های بیع متقابل)، ۲۹ درصد سهم صندوق توسعه ملی، ۲ درصد سهم بازپرداخت برداشت از این صندوق (بابت پرداخت عیدانه سال ۱۳۹۱) و سهم درآمد عمومی دولت موضوع ردیف‌های درآمدی ۲۱۰۱۰۱ و ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره ۵ این قانون را واریز نماید و مازاد منابع ارزی ناشی از افزایش قیمت و مقدار صادرات نفت (نفت خام و میعانات گازی) نسبت به مبانی محاسباتی بودجه را پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی تا سقف ۷۵ هزار میلیارد ریال پس از فروش به ردیف درآمدی ۲۱۰۱۱۰ جدول شماره ۵ این قانون واریز کند. خزانه‌داری کل کشور مکلف است ۱۰۰ درصد وجوه واریزی به ردیف درآمدی فوق را جهت تقویت بنیه دفاعی از محل ردیف ۱۱۹-۵۳۰۰۰۰ ستادکل نیروهای مسلح به نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته پرداخت کند.

براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۳، کل منابع و مصارف بودجه عمومی مبلغ ۲۱۱۸/۷ هزار میلیارد ریال و عملکرد آنها نیز ۱۷۸۳/۲ هزار میلیارد ریال بود.

هزینه‌ای، ۲۰/۸ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۹/۴ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی مصوب گردید.

ارقام عملکرد بودجه عمومی دولت در سال مورد بررسی نشان می‌دهد که منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ترتیب ۵۴/۸ درصد از محل درآمدها، ۳۵/۴ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۹/۷ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. ترکیب مصارف بودجه نیز (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) معادل ۸۰/۷ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۱۶/۸ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۲/۵ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی تحقق یافت.

طبق قانون بودجه سال ۱۳۹۳، درآمدهای مصوب شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱۰۱۰/۵ و ۱۴۸۰/۸ هزار میلیارد ریال بود. در نتیجه، تراز عملیاتی مصوب با ۴۷۰/۳ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. همچنین، دریافتی‌ها و پرداختی‌های مصوب از محل واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بدون دریافت‌ها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب ۷۹۸/۸ و ۴۳۹/۷ هزار میلیارد ریال بود. بدین ترتیب، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای مصوب (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب) با ۱۱۱/۲ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد. مقرر شد کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی که بخش عمده آن وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی بود، تامین مالی شود.

ترکیب منابع بودجه مصوب دولت در سال ۱۳۹۳ (به استثنای درآمدهای اختصاصی) شامل ۴۷/۷ درصد از محل درآمدها، ۳۷/۷ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۱۴/۶ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی بود. ترکیب مصارف بودجه مصوب دولت نیز در این سال (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) شامل ۶۹/۹ درصد بابت پرداخت‌های

جدول ۱۱-۱-۱ مصارف و منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی) (هزار میلیارد ریال - درصد)

منابع	مصوب (۱)		درصد تغییر	عملکرد		درصد تغییر	سهم از کل		درصد تغییر
	۱۳۹۳	۱۳۹۲		۱۳۹۳	۱۳۹۲		۱۳۹۳	۱۳۹۲	
منابع	۲۱۱۸/۷	۱۷۱۴/۰	۲۳/۶	۱۷۸۳/۲	۱۴۷۶/۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
درآمدها	۱۰۱۰/۵	۸۲۲/۰	۲۲/۹	۹۷۷/۶	۷۱۷/۴	۴۷/۷	۴۸/۰	۲۲/۹	۱۰۱۰/۵
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۷۹۸/۸	۶۴۲/۳	۲۴/۴	۶۳۱/۹	۶۱۲/۱	۳۷/۷	۳۷/۵	۲۴/۴	۷۹۸/۸
واگذاری دارایی‌های مالی	۳۰۹/۴	۲۴۹/۷	۲۳/۹	۱۷۳/۷	۱۴۷/۳	۱۴/۶	۱۴/۵	۲۳/۹	۳۰۹/۴
مصارف	۲۱۱۸/۷	۱۷۱۴/۰	۲۳/۶	۱۷۸۳/۲	۱۴۷۶/۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۳/۶	۲۱۱۸/۷
پرداخت‌های هزینه‌ای	۱۴۸۰/۸	۱۲۰۵/۹	۲۲/۸	۱۴۳۸/۳	۱۱۹۷/۶	۶۹/۹	۷۰/۴	۲۲/۸	۱۴۸۰/۸
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۴۳۹/۷	۳۸۶/۵	۱۳/۸	۲۹۹/۵	۲۲۰/۲	۲۰/۸	۲۲/۵	۱۳/۸	۴۳۹/۷
تملك دارایی‌های مالی	۱۹۸/۲	۱۲۱/۶	۶۳/۰	۴۵/۴	۵۹/۰	۹/۴	۷/۱	۶۳/۰	۱۹۸/۲

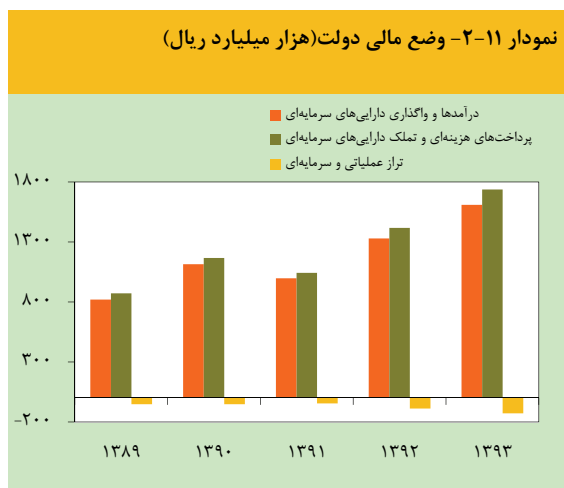
۱- ارقام مصوب با احتساب اصلاحیه‌های بودجه تغییر یافته‌اند.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۳

در سال ۱۳۹۳، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ۹۷۷/۶ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب ۹۶/۷ درصد تحقق داشت. مبلغ مذکور در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۳۶/۳ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، ۷۰۹/۷ هزار میلیارد ریال از محل درآمدهای مالیاتی و ۲۶۷/۹ هزار میلیارد ریال از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شد.

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) در سال ۱۳۹۳ به ۱۴۳۸/۳ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل از ۲۰/۱ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب از ۹۷/۱ درصد تحقق برخوردار بود. بدین ترتیب، براساس عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال ۱۳۹۳، تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت ۴۶۰/۷ هزار میلیارد ریال کسری داشت.

در سال ۱۳۹۳، دریافتی‌های دولت از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول

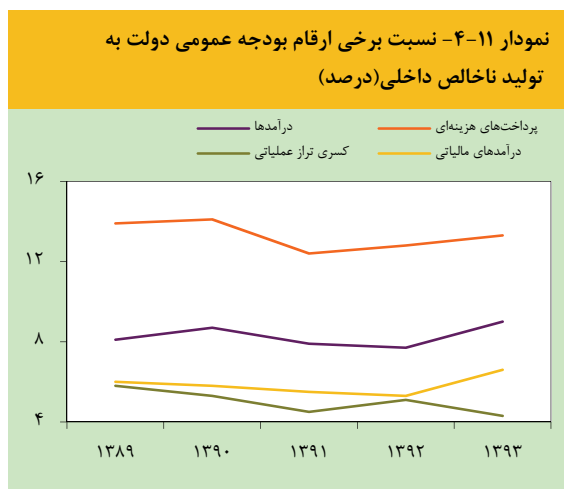
جدول ۱۱-۲- وضع مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی)

تغییر (درصد)		سال			(هزار میلیارد ریال)
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۳۶/۳	۲۶/۳	۹۷۷/۶	۷۱۷/۴	۵۶۸/۲	درآمدها
۴۳/۶	۲۵/۱	۷۰۹/۷	۴۹۴/۲	۳۹۵/۲	درآمدهای مالیاتی
۲۰/۱	۲۹/۰	۲۶۷/۹	۲۲۳/۱	۱۷۳/۰	سایر درآمدها
۲۰/۱	۳۴/۶	۱۴۳۸/۳	۱۱۹۷/۶	۸۹۰/۰	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
-۴/۱	۴۹/۲	-۴۶۰/۷	-۴۸۰/۳	-۳۲۱/۸	تراز عملیاتی
۳/۲	۴۲/۸	۶۳۱/۹	۶۱۲/۱	۴۲۸/۵	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۳۶/۰	۴۴/۶	۲۹۹/۵	۲۲۰/۲	۱۵۲/۳	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
-۱۵/۲	۴۱/۹	۳۳۲/۴	۳۹۱/۹	۲۷۶/۲	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۵/۲	۹۴/۰	-۱۲۸/۳	-۸۸/۴	-۴۵/۵	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

نسبت به تولید ناخالص داخلی

تغییر (واحد درصد)		درصد			
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۱/۴	-۰/۳	۹/۰	۷/۷	۸/۰	درآمدها
۱/۳	-۰/۳	۶/۶	۵/۳	۵/۶	درآمدهای مالیاتی
۰/۱	-۰/۱	۲/۵	۲/۴	۲/۴	سایر درآمدها
۰/۵	۰/۳	۱۳/۳	۱۲/۸	۱۲/۶	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۰/۹	-۰/۶	-۴/۳	-۵/۱	-۴/۵	تراز عملیاتی
-۰/۷	۰/۵	۵/۸	۶/۶	۶/۰	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۰/۴	۰/۲	۲/۸	۲/۴	۲/۱	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)
-۱/۱	۰/۳	۳/۱	۴/۲	۳/۹	خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-۰/۲	-۰/۳	-۱/۲	-۰/۹	-۰/۶	تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

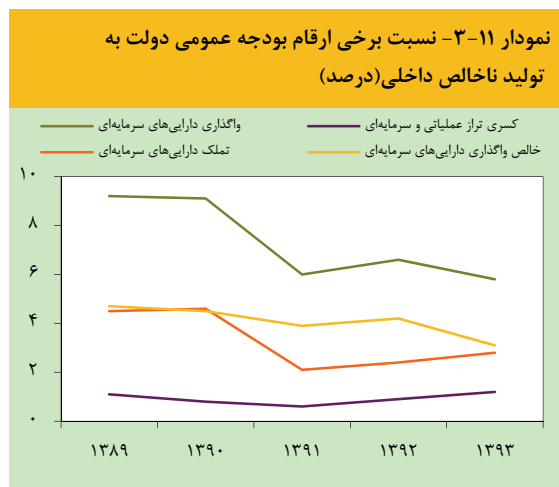
میلیارد ریال (۴۹/۴ درصد) از محل مالیات‌های غیر مستقیم وصول شد که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۲۹/۳ و ۶۲/۰ درصد افزایش و در مقایسه با ارقام مصوب بودجه به ترتیب ۹۸/۲ و ۱۰۴/۱ درصد تحقق یافت. سهم مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم از کل درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۲ نیز به ترتیب ۵۶/۲ و ۴۳/۸ درصد بود.

تحقق درآمد مالیات‌های مستقیم نسبت به منابع مصوب از ۸۳/۶ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۹۸/۲ درصد در سال ۱۳۹۳ افزایش یافت.

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های مستقیم، وصولی مالیات اشخاص حقوقی (شامل اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی) معادل ۲۴۰/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۳/۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱/۰ درصد مزاد تحقق داشت. عمده این مزاد تحقق ناشی از مزاد تحقق ۳/۴ درصدی مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی بود. در سال مذکور، مالیات اشخاص حقوقی دولتی به میزان ۹۶/۵ درصد و مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی به میزان ۱۰۳/۴ درصد تحقق یافت. مالیات اشخاص حقوقی دولتی سهم ۱۱/۲ درصدی و مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی سهمی معادل ۲۲/۶ درصد از کل مالیات‌های دولت را به خود اختصاص دادند.

با توجه به عملکرد درآمدها، پرداخت‌های هزینه‌ای، واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) در سال ۱۳۹۳ با ۱۲۸/۳ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۴۵/۲ درصد افزایش داشت. رقم مذکور در مقایسه با مصوب بودجه ۱۵/۴ درصد مزاد تحقق داشت. در سال مورد بررسی، واگذاری دارایی‌های مالی معادل ۱۷۳/۷ هزار میلیارد ریال و تملک دارایی‌های مالی معادل ۴۵/۴ هزار میلیارد ریال بود و در نتیجه، خالص واگذاری دارایی‌های مالی با ۱۲۸/۳ هزار میلیارد ریال مزاد مواجه شد و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از این محل تامین مالی شد.

۱۱-۲- درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای

۱۱-۲-۱- درآمدهای مالیاتی

در سال ۱۳۹۳، درآمدهای مالیاتی دولت شامل مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم مبلغ ۷۰۹/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۴۳/۶ درصد افزایش داشت. درآمدهای مذکور در سال ۱۳۹۳ در مقایسه با رقم مصوب بودجه معادل ۱/۰ درصد مزاد تحقق داشت. این مزاد تحقق ناشی از مزاد تحقق ۴/۱ درصدی مالیات‌های غیر مستقیم بود. از مجموع درآمدهای مالیاتی، ۳۵۹/۲ هزار میلیارد ریال (۵۰/۶ درصد) از محل مالیات‌های مستقیم و ۳۵۰/۵ هزار

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۳

درصدی مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۳ بیشتر ناشی از رشد ردیف‌های مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر فروش فرآورده‌های نفتی نسبت به سال ۱۳۹۲ بود. در سال ۱۳۹۳، مالیات بر ارزش افزوده که سهمی معادل ۲۳/۵ درصد از کل مالیات‌های دولت را به خود اختصاص داده بود، نسبت به سال قبل ۶۱/۹ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۹۳ به میزان ۹۱/۶ درصد تحقق یافت^(۱).

مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر اشخاص حقوقی غیر دولتی و «حقوق ورودی خودرو و سایر کالاها» به ترتیب بالاترین سهم (۲۳/۵، ۲۲/۶ و ۱۸/۷ درصد) از کل درآمدهای مالیاتی دولت را به خود اختصاص دادند. سهم‌های مذکور از کل درآمدهای مالیاتی سال ۱۳۹۲ به ترتیب ۲۰/۹، ۲۴/۷ و ۱۶/۲ درصد بود.

با توجه به عملکرد درآمدهای مالیاتی طی چند سال گذشته، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی از ۵/۶ درصد در سال ۱۳۹۱ به ۵/۳ درصد در سال ۱۳۹۲ و ۶/۶ درصد در سال ۱۳۹۳ رسید.

سهم درآمدهای مالیاتی (بدون احتساب مالیات عملکرد نفت) از کل منابع بودجه عمومی دولت از ۳۷/۱ درصد در سال ۱۳۹۱ به ۳۳/۵ درصد در سال ۱۳۹۲ رسید. سپس این نسبت با ۶/۳ واحد درصد افزایش در سال ۱۳۹۳ به ۳۹/۸ درصد رسید.

۱- براساس تبصره ۲ ماده ۱۱۷ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده از سال اول برنامه (۱۳۹۰) سالانه به میزان یک درصد افزایش می‌یابد. بنابراین، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی از ۴ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۵ درصد در سال ۱۳۹۱ و ۶ درصد در سال ۱۳۹۲ رسید. براساس حکم بند (ط) تبصره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳، از ابتدای این سال علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک واحد درصد به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه می‌شود. لذا با عنایت به احکام فوق، نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده از ابتدای سال ۱۳۹۳ به هشت درصد (۸٪) رسید. بدین ترتیب، در مبادلات اقتصادی (عرضه کالاها و ارائه خدمات عمومی) مالیات و عوارض ارزش افزوده به نرخ ۸ درصد (۵/۳ درصد مالیات و ۲/۷ درصد عوارض) در صورت‌حساب، اعمال و از خریداران دریافت گردید.

وصولی مالیات بر درآمد در سال ۱۳۹۳ معادل ۹۴/۰ هزار میلیارد ریال شامل مالیات حقوق (۶۱/۷ هزار میلیارد ریال)، مشاغل (۲۶/۶ هزار میلیارد ریال)، مستغلات (۴/۸ هزار میلیارد ریال) و سایر (۱/۰ هزار میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۳/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹۲/۷ درصد تحقق یافت. ۸/۷ درصد از درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۳، مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی بود که نسبت به سال ۱۳۹۲ به میزان ۱/۴ واحد درصد کاهش یافت. در میان بندهای مالیات بر درآمد، مالیات مستغلات با ۱۰۸/۸ درصد و مالیات مشاغل با ۸۱/۴ درصد تحقق به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق را داشتند. همچنین در سال مورد بررسی، مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، نقل و انتقالات سرقفلی، حق تمیر و اوراق بهادار و سایر ۲۵/۱ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۵ درصد رشد و در مقایسه با رقم مصوب ۹۳/۴ درصد تحقق یافت.

در میان اجزای مالیات‌های غیر مستقیم، وصولی مالیات بر واردات مبلغ ۱۳۳/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۶۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۲۲/۳ درصد مازاد تحقق داشت. این مازاد، ناشی از مازاد تحقق ۱۷/۲ درصدی حقوق ورودی سایر کالاها به میزان ۱۵/۶ هزار میلیارد ریال و مازاد تحقق ۲۴/۴ درصدی مالیات بر واردات خودرو به میزان ۱۴/۵ هزار میلیارد ریال بود.

مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۳ معادل ۲۱۷/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۵۹/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹۵/۴ درصد تحقق یافت. عدم تحقق ردیف مزبور عمدتاً به دلیل عدم تحقق ۸/۴ درصدی مالیات بر ارزش افزوده بود. رشد ۵۹/۶

کادر شماره ۱- معافیت مالیاتی در سال ۱۳۹۳

طبق بند (الف) تبصره ۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده ۵۲ قانون برنامه پنجم توسعه کشور برای سال ۱۳۹۳، مبلغ ۱۲۰ میلیون ریال در سال تعیین می‌شود. مازاد آن تا ۷ برابر به نرخ ده درصد (۰/۱۰٪) و مازاد بر این به نرخ بیست درصد (۰/۲۰٪) برای بخش خصوصی و دولتی و سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون خدمات کشوری و ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور تعیین می‌گردد.

۱۱-۲-۲- سایر درآمدها

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از فروش کالاها

و خدمات به ۴۹/۹ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۷/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹۰/۹ درصد تحقق یافت. درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات در سال ۱۳۹۳ به ۲۱/۶ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از ۲۰/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه از ۶/۶ درصد مازاد تحقق برخوردار بود. درآمدهای متفرقه نیز به ۳۶/۳ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل ۳۹/۴ درصد کاهش و نسبت به رقم مصوب بودجه ۸۲/۸ درصد تحقق یافت.

در سال ۱۳۹۳، سایر درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه ۲۶۷/۹ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۰/۱ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۸۷/۰ درصد تحقق داشت.

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت به ۱۶۰/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم سال قبل ۶۱/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۸۴/۸ درصد تحقق یافت.

جدول ۱۱-۳- منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی)

(هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		درآمدها	
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
۵۴/۸	۴۸/۶	۳۶/۳	۲۶/۳	۹۷۷/۶	۷۱۷/۴	۵۶۸/۲
۳۹/۸	۳۳/۵	۴۳/۶	۲۵/۱	۷۰۹/۷	۴۹۴/۲	۳۹۵/۲
۱۵/۰	۱۵/۱	۲۰/۱	۲۹/۰	۲۶۷/۹	۲۲۳/۱	۱۷۳/۰
۳۵/۴	۴۱/۴	۳/۲	۴۲/۸	۶۳۱/۹	۶۱۲/۱	۴۲۸/۵
۹/۷	۱۰/۰	۱۷/۹	۱۱۷/۶	۱۷۳/۷	۱۴۷/۳	۶۷/۷
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۰/۸	۳۸/۷	۱۷۸۳/۲	۱۴۷۶/۸	۱۰۶۴/۴

منابع مندرج در بند (الف) تبصره ۲۱ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ و منابع مربوط به یارانه نان، برق و سایر کالاها و خدمات مندرج در این قانون به صورت زیر هزینه می‌گردد: مبلغ ۱۰۰ هزار میلیارد ریال در اجرای ماده ۸ قانون هدفمندسازی یارانه‌ها با اولویت کمک به بخش تولید، بهبود

طبق بند (الف) تبصره ۲۱ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۲، درآمد حاصل از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در سال مذکور، مبلغ ۴۸۰ هزار میلیارد ریال از محل اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع مواد ۱ و ۳ همان قانون تعیین گردید.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۳

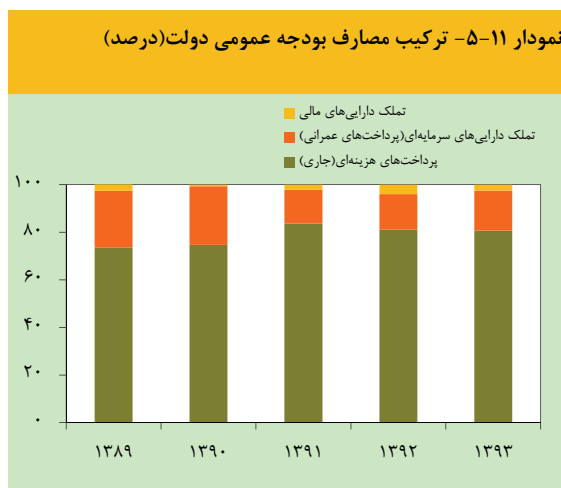
۲۰/۱ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۹۷/۱ درصد تحقق یافت. سهم پرداخت‌های هزینه‌ای دولت از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۳ معادل ۸۲/۸ درصد بود که در مقایسه با نسبت مزبور در سال قبل (سهم ۸۴/۵ درصد) به میزان ۱/۷ واحد درصد کاهش یافت.

از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال مورد بررسی، ۱۳۸۷/۴ هزار میلیارد ریال (۹۶/۵ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای ملی شامل پرداخت‌های ردیف‌های درآمد- هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی، پرداخت اعتبارات ابلاغی (ردیف‌ها و تبصره‌ها)، یارانه کالاهای اساسی، حقوق کارکنان و سایر موارد و ۵۱/۰ هزار میلیارد ریال (۳/۵ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای استانی بود. در سال ۱۳۹۳، رشد پرداخت‌های هزینه‌ای ملی و استانی در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۲۰/۷ و ۵/۰ درصد بود.

در سال مورد بررسی، در مجموع مبلغ ۵۵۵/۹ هزار میلیارد ریال (حدود ۳۸/۷ درصد از کل پرداخت‌های هزینه‌ای) بابت حقوق و مزایای مستمر کارکنان رسمی و پیمانی پرداخت شد^(۲). هیات وزیران به استناد ماده ۵۰ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و ماده ۷۶ قانون مدیریت خدمات کشوری، با اصلاح مصوبه قبلی خود^(۳) در خصوص ضریب حقوق کارمندان و بازنشستگان دولتی، میزان افزایش حقوق کارکنان و مستمری‌بگیران را برای سال ۱۳۹۳ به میزان ۲۰ درصد تعیین کرد. بدین ترتیب، براساس بند ۲ مصوبه مذکور، ضریب حقوق شاغلان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری ۱۲۰۷ ریال در سال ۱۳۹۳ تعیین شد. براساس این مصوبه، حداقل حقوق و فوق‌العاده‌های مستمر (شاغلان) موضوع تبصره ماده ۷۶ قانون مدیریت خدمات کشوری برای کارمندان دستگاه‌های اجرایی

۲- طبق تبصره ماده ۶۴ و ماده ۱۲۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، دولت موظف است ضریب ریالی سالانه حقوق را با توجه به شاخص هزینه زندگی و حداقل به اندازه نرخ تورم در قانون بودجه سالانه پیش‌بینی کرده و به تصویب مجلس، شورای اسلامی، برساند.
۳- تصویب‌نامه شماره ۱۸۵۷۵۱/ت/۵۰۲۸۶-هـ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۷ هیات وزیران

حمل و نقل عمومی و بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی، مبلغ ۴۸ هزار میلیارد ریال به منظور اجرای بند (ب) ماده ۳۴ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تا مبلغ ۴۲۵ هزار میلیارد ریال به منظور پرداخت نقدی و غیر نقدی موضوع ماده ۷ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، مبلغ ۲۰ هزار میلیارد ریال به بیمه بیکاری و حمایت از بیکاران متقاضی کار موضوع ماده ۷ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در مورد پوشش‌های بیمه‌ای و حمایت‌های اجتماعی اختصاص می‌یابد.

در سال ۱۳۹۳، سهم هریک از ردیف‌های درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه از کل سایر درآمدها به ترتیب ۵۹/۸، ۱۸/۶، ۸/۰ و ۱۳/۶ درصد بود.

۱۱-۲-۳- پرداخت‌های هزینه‌ای

در سال ۱۳۹۳، پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت^(۱) (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) معادل ۱۴۳۸/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل

۱- شامل پرداخت‌های خزانه بابت اعتبارات هزینه‌ای (جاری) دستگاه‌های مرکزی و محلی (استانی)، حقوق و مزایای مستمر کارکنان رسمی و پیمانی دستگاه‌های اجرایی و ردیف‌های متفرقه جداول قانون بودجه سال ۱۳۹۳ می‌باشد.

می‌دهد. کاهش عملکرد اعتبارات یارانه‌ها در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۲ عمدتاً به دلیل کاهش اعتبار یارانه انرژی از ۵۷/۴ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۲ به ۵۳/۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ است.

از مجموع یارانه ۱۵۱/۸ هزار میلیارد ریالی پرداختی در سال مورد بررسی^(۱)، ۶۳/۴ هزار میلیارد ریال بابت یارانه نقدی نان (۴۱/۸ درصد)، ۵۳/۰ هزار میلیارد ریال (۳۴/۹ درصد) بابت یارانه برق^(۲)، ۲۳/۴ هزار میلیارد ریال (۱۵/۴ درصد) بابت یارانه کالاهای اساسی، ۵/۱ هزار میلیارد ریال (۳/۳ درصد) بابت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی، ۱/۵ هزار میلیارد ریال (۱/۰ درصد) بابت یارانه شیر و نان غنی شده، ۱/۳ هزار میلیارد ریال (۰/۹ درصد) بابت مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده فروش و ۴/۱ هزار میلیارد ریال (۲/۷ درصد) بابت یارانه سایر کالاها اختصاص یافت.

مشمول این قانون و سایر مشمولان ماده مذکور به استثنای مشمولان بند ۹ این تصویب‌نامه در سال ۱۳۹۳ به میزان ۶/۰ میلیون ریال و حداکثر حقوق و فوق‌العاده‌های مستمر این قبیل کارمندان هفت برابر حداقل حقوق مذکور در این بند تعیین شد. همچنین، حداقل حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران و مشترکان صندوق‌های بازنشستگی کشوری و نیروهای مسلح و سایر صندوق‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی به میزان ۶/۰ میلیون ریال تعیین شد.

براساس آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجموع یارانه پرداختی کالاهای اساسی در سال ۱۳۹۳ با ۷/۸ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۱۵۱/۸ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مذکور، نسبت یارانه پرداختی دولت به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری به ۱/۴ درصد رسید که در مقایسه با نسبت مشابه سال قبل (۱/۸ درصد)، ۰/۴ واحد درصد کاهش نشان

کادر شماره ۲- بند (ه) تبصره ۱۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳

مطابق بند (ه) تبصره ۱۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳، هیات وزیران موظف شد سقف افزایش حقوق و مزایا و سایر پرداختی‌های نقدی و غیر نقدی شرکت‌های دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری به کارکنان و مدیران خود را تعیین کند. از ابتدای سال، اجرای بودجه شرکت‌های مذکور در سقف یاد شده امکان‌پذیر است. در اصلاحیه بودجه سال ۱۳۹۳ عناوین مذکور، افزایش پرداخت نقدی و غیر نقدی از قبیل حقوق و مزایا، پاداش تحت هر عنوان، عیدی و نظایر آن و همچنین کمک‌های نقدی و غیر نقدی به کارکنان و مدیران و اعضای هیات مدیره نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی و شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که شمول قانون در مورد آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، علاوه بر پرداخت‌های قانونی منظور شده در بودجه مصوب سال ۱۳۹۳ شرکت‌های مزبور ممنوع است.

۱۱-۲-۴- تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت

تراز عملیاتی سال قبل ۴/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. رقم مذکور با ۹۸/۰ درصد تحقق نسبت به رقم پیش‌بینی شده در بودجه مصوب همراه بود.

در سال ۱۳۹۳، عملکرد بودجه عمومی دولت از نظر درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای (بدون احتساب درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۹۷۷/۶ و ۱۴۳۸/۳ هزار میلیارد ریال بود. به این ترتیب، تراز عملیاتی بودجه عمومی ۴۶۰/۷ هزار میلیارد ریال کسری داشت که نسبت به رقم کسری

۱- یارانه انرژی پرداختی به صورت نقدی به خانوارها را شامل نمی‌شود.

۲- موضوع ردیف ۵۲۰۰۱۲ جدول شماره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۳

عدم تحقق داشت. از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۲۵۲/۷ هزار میلیارد ریال (۸۴/۴ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و ۴۶/۸ هزار میلیارد ریال (۱۵/۶ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی بود. نسبت عملکرد هریک از ردیف‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی به کل رقم تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۲ به ترتیب ۸۷/۶ و ۱۲/۴ درصد بود.

در سال ۱۳۹۳، براساس حکم ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، مبلغ ۲۱/۱ هزار میلیارد ریال بابت حوادث غیر مترقبه به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط پرداخت شد که نسبت به رقم مشابه سال قبل ۲۵/۷ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۹۳، سهم پرداخت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مجموع پرداخت‌های دولت (هزینه‌های جاری و پرداخت‌های عمرانی) به ترتیب حدود ۸۲/۸ و ۱۷/۲ درصد بود.

در سال ۱۳۹۳، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به ترتیب معادل ۶۳۱/۹ و ۲۹۹/۵ هزار میلیارد ریال بود، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ۳۳۲/۴ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۵/۲ درصد کاهش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۹۲/۶ درصد تحقق یافت.

۱۱-۳- واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۳۹۳، مبلغ ۶۳۱/۹ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به خزانه واريز شد که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳/۲ درصد افزایش داشت. از کل رقم مذکور، معادل ۹۹/۶ درصد (۶۲۹/۲ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های آن و معادل ۰/۴ درصد (۲/۷ هزار میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول بود. رقم عملکرد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۳ نسبت به رقم مصوب بودجه ۲۰/۹ درصد عدم تحقق داشت. این عدم تحقق عمدتاً به دلیل عدم تحقق ۱۹/۱ درصدی منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی بود. عدم تحقق منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی نیز ناشی از عدم تحقق ۳۵/۳ درصدی منابع حاصل از ارزش نفت خام و عدم تحقق ۱۲/۳ درصدی ردیف ۲ درصد فروش نفت خام برای مناطق نفت‌خیز و محروم بود^(۱). در سال ۱۳۹۳، منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول با ۷۵/۰ درصد عدم تحقق مواجه بود. رقم عملکرد منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال قبل به میزان ۳/۳ درصد افزایش و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول ۱/۳ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۹۳، پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۶/۰ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب ۳۱/۹ درصد

جدول ۱۱-۴- مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی)

(هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۱	
پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)	۸۰/۷	۸۱/۱	۲۰/۱	۱۴۳۸/۳	۱۱۹۷/۶	۸۹۰/۰
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۶/۸	۱۴/۹	۳۶/۰	۲۹۹/۵	۲۲۰/۲	۱۵۲/۳
تملك دارایی‌های مالی	۲/۵	۴/۰	-۲۳/۰	۴۵/۴	۵۹/۰	۲۲/۲
جمع	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۰/۸	۱۷۸۳/۲	۱۴۷۶/۸	۱۰۶۴/۴

۱- مطابق ماده ۱۳۲ برنامه پنجم توسعه، دولت مکلف گردید ۲ درصد از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک‌سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دوسوم به شهرستان‌ها و مناطق کمتر توسعه‌یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد.

۱۱-۳-۱- تراز عملیاتی و سرمایه‌های بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۳، مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (تراز عملیاتی و سرمایه‌ای) با ۱۲۸/۳ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم کسری سال قبل به میزان ۴۰/۰ هزار میلیارد ریال، حدود ۴۵/۲ درصد افزایش یافت و در مقایسه با رقم مصوب بودجه، ۱۵/۴ درصد بیشتر بود. کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. در این سال نسبت کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای دولت به تولید ناخالص داخلی معادل ۰/۹ درصد و در سال قبل به میزان ۰/۶ درصد بود.

۱۱-۴- واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۳، واگذاری دارایی‌های مالی شامل استفاده از منابع خارجی و داخلی مبلغ ۱۷۳/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۷/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۴۳/۸ درصد عدم تحقق داشت. عدم تحقق مذکور عمدتاً ناشی از عدم تحقق ۳۳/۱ درصدی وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی، عدم تحقق ۸۳/۹ درصدی منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت و اسناد خزانه، عدم تحقق ۶۵/۸ درصدی منابع حاصل از اصل وام‌های داخلی و عدم تحقق ۵۹/۳ درصدی استفاده از منابع خارجی بوده است. در سال مورد بررسی، معادل ۹۹/۶ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های مالی از محل منابع داخلی و ۰/۴ درصد از محل منابع خارجی صورت

گرفت. نسبت‌های مذکور در سال قبل به ترتیب ۹۹/۰ و ۱/۰ درصد بود.

مجموع استفاده از منابع داخلی از ۱۴۵/۸ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۲ با ۱۸/۷ درصد افزایش به ۱۷۳/۱ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ رسید.

طبق ارقام مصوب بودجه سال ۱۳۹۳، مبلغ ۲۳۱/۰ هزار میلیارد ریال وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی پیش‌بینی شده بود، اما عملکرد آن ۱۵۴/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۵/۰ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۶۶/۹ درصد تحقق نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۹۳، تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۴۵/۴ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۲۳/۰ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۷۷/۱ درصد عدم تحقق داشت.

۱۱-۴-۱- خالص واگذاری دارایی‌های مالی

با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های مالی به ترتیب به میزان ۱۷۳/۷ و ۴۵/۴ هزار میلیارد ریال، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۳ مبلغ ۱۲۸/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۴۵/۲ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱۵/۴ درصد مازاد تحقق داشت. رقم مزبور برای تامین کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای استفاده شد.